

DÜŞÜNCE SUÇLULARI...

Fikret Başkaya • Musa Kart • Penguen...

Dış politikasını AB'ye girmeye endeksleyen AKP hükümeti döneminde, AB uyum yasalarından çok çok uzak duran uygulamalar devam ediyor. Yazar Doç. Dr. Fikret Başkaya, yazdıkları ve düşündüklerinden dolayı yargılanırken, Cumhuriyet gazetesi karikatüristi Musa Kart'a Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı R. Tayip Erdoğan'ı kedi vücudu biçiminde karikatürleştirdiği ve kişiliğini rencide ettiği için para cezası veriliyor. AB'ye girmekten bahseden bir hükümetin başkanı, AİHM'nde daha önce benzeri davalarda "Bir devlet yetkilisini karikatürize etmek, kişiliği rencide etmez çünkü karikatürize edilen kişilik bireyin doğrudan kendisi değil, bulunduğu makamdır" sonuçlarına aldırılmadan böyle bir durumda yargı sürecini işletebiliyor.

Dünya'da, başbakanının karikatürünün çizildiği zaman karikatüristlerin para cezası ödedikleri ülke olarak tanınmasına sebep olacak bu ceza uluslar arası platformda, Türkiye Cumhuriyetinin ne kadar demokrat ve ileri bir ülke olduğuna dair birer ölçü olacaktır. Musa Kart'a verilen cezayı protesto eden Penguen dergisi çizerlerine, protesto amaçlı çizdikleri kapak karikatüründen dolayı Başbakan R. Tayip Erdoğan tarafından açılan 40 milyarlık dava ise Musa Kart'a verilen para cezasına Yurt içi ve yurt dışından gelen eleştirilerden pek etkilenmediğini gösteriyor. Bire bir AKP icadı olan hızlandırılmış tren faciasından sonra soru soran gazetecilere "haddinizi bilen" demekten çekinmeyen, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü kutlamalarında, kadınlara uygulanan şiddeti yansıtan medyaya "Medya Türkiye'yi AB'ye ispiyonladı" yorumu yapan bir başbakanından da belki de farklısını beklememek gerekiyor.

Fikret Başkaya'nın sonuçlanan davası ile geniş bilgiyi ve Musa Kart'a verilen cezaya tepki veren Penguen dergisi çizerlerinin, kendilerine açılan davayla ilgili yaptıkları basın açıklamasını siz üyelerimizin dikkatine sunuyoruz.

BAŞKAYA'YA BERAAT

Fikret Başkaya'nın Özgür Gündem gazetesinde yayınlanan ve daha sonra "Akıntıya Karşı Yazılar" adlı kitap-

ta toplanan yazıları nedeniyle hakkında TCK'nin 159/1 maddesinden açılan davada beraat kararı verildi.

"Akıntıya Karşı Yazılar" adlı kitapta "Cumhuriyeti ve devletin askeri kuvvetlerini alenen tahkir ve tezyif etme" suçunu işlediği iddiasıyla yargılanan yazar Doç. Dr. Fikret Başkaya'nın duruşması 1 Mart 2005 tarihinde Ankara 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde gerçekleştirildi. Duruşmaya sanıklar Başkaya, yayıncı İsmet Erdoğan ile matbaa işçisi Özcan Bayram ve avukatları katıldılar.

Ankara 2. Asliye Mahkemesi'nde görülen duruşmayı Kürdistan İnsan Hakları Projesi Yüksek Mahkeme Avukatı Mick Himsworth, Uluslararası PEN'in İngiliz ve Norveçli yazarları, Türkiye İnsan Hakları Başkanı Yavuz Önen, DEHAP, Mazlum Der ve İHD temsilcileri, TBMM İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Mehmet Elkatmış, eski Devlet Bakanı Hasan Celal Güzel, Hak - İş Başkanı Salim Uslu, Uluslararası Yazarlar Birliği üyeleri de izledi.

Yazar Başkaya yaptığı savunmada, devlete hakaret etmediğini; üzerine atılan suçlu kabullenmesinin mümkün olmadığını kaydetti. Başkaya, devletin manevi şahsiyeti diye bir şey olamayacağını çünkü devletin tüzel kişilik olduğunu belirterek, "Devlet, tüzel kişiliktir. Devleti ağlarken, gülerken, pikniğe giderken gören olmuş mudur?" diye sordu.

Hakkındaki suçlamanın komik olduğunu ifade eden Başkaya, "Anayasa ve insanlık suçu işleyen 12 Eylül cuntacılarının yerine, kendisinin yargılanmasına bir anlam veremediğini, olayda bir yanlışlık olduğunu" söyledi. Başkaya, "Bu madde, hırsızları, hortumcuları ve devlet içinde çöreklenmiş bazı kişileri koruma maddesi haline gelmiştir" diye konuştu. Başkaya, bugüne kadar insanlık suçu işlemiş olan generallerin yargılanmayarak kendisinin yargılanmasının asıl suç olduğuna dikkat çekti.

Başkaya'yı savunan Avukat Biçen, "Kimse, Fikret Başkaya 'yalan yazdı' demiyor. Başbakan bile 'işkenceye sıfır tolerans' diyor, bunu herkes söylüyor. Ancak Başkaya, bunu söylediği için yargılanıyor. Düşüncelerin özgürce ifade edildiği, konuşulduğu, yazıldığı bir Türkiye istiyoruz. Müvekkilimin beraatine karar verilsin" diye konuştu.

Başkaya da hakkındaki suçlamanın 'komik' olduğunu savunarak, "Anayasa ve insanlık suçu işleyen 12 Eylül cuntacılarının yerine, benim yargılanmama bir anlam veremiyorum. Sanırım olayda bir yanlışlık var" dedi. Başkaya ve diğer sanıkların beraat talebinde bulunması üzerine Yargıç M. Nuri Öztürk, Başkaya'nın yazılarının, 'eleştiri sınırları içinde kaldığını' belirterek, beraat kararı verildiğini açıkladı. 30 Aralık 2004'te Başkaya'nın cezalandırılmasını isteyen Savcı Yücel İlideniz de, düşüncelerinin değiştiğini, yazının eleştiri sınırları içinde kaldığını belirterek, beraat kararı verilmesini talep etti.

BERAAT KARARI ÖNEMLİ DEĞİL

Mahkeme çıkışında kısa bir açıklama yapan Başkaya, verilen beraat kararının önemli olmadığını, asıl devleti koruma bahanesiyle "hırsızları, işkencecileri, hortumcuları, cuntacıları" koruyan yasaların kaldırılması gerektiğini belirtti.

TÜRKİYE'NİN AYIBI

TBMM İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Mehmet El-katmış, duruşmanın ardından yaptığı açıklamada kararı sevindirici olarak değerlendirerek "Aslında bu dava, Türkiye'nin bir ayıydı. Ancak 159. maddenin ve diğer antidemokratik maddelerin tamamen kaldırılması gerekir" diye konuştu.

Başbakan'ın 40 bin YTL tazminat talebiyle dava açtığı Penguen çizimleri:

Kurbağa ile deve bir mi? Hayvan çizme baş fiyatları açıklansın!

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ı deve, kurbağa, yılan, zürafa, ördek, maymun, inek, fil olarak betimledikleri gerekçesiyle haklarında tazminat davası açılan Penguen dergisi çizimleri, basın açıklaması yaptı. Çizimler, toplantıda gözden kaçan bir suç unsurunu da açıkladı: Dava konusu kapakta derginin amblemi olan Penguen'in yüzü de Erdoğan'a benzetilmişti!

Karikatürcüler Derneği'nin dün Taksim Hill Otel'de düzenlediği basın toplantısında Gani Müjde, Metin Üstündağ, Selçuk Erdem, Bedri Koraman, Erdil Yaşaroğlu, Karikatürcüler Derneği Başkanı Metin Peker, Ferit Öngören konuştu. 40 bin YTL'lik manevi tazminat davasına konu olan "Tayyip Alemleri" başlıklı kapağı yaparken Başbakan'a hakaret etmek gibi bir amaçlarının olmadığını belirten karikatüristler, "Ortaklaşa çizilen bu kapakta amacımız 5 bin YTL tazminat ödemeye mahkûm edilen karikatürist arkadaşımız Musa Kart'a destek olmak ve düşünce özgürlüklerine sınırlama getirme girişimine karşı durmaktır" dediler.

Hayvan, Öküz, Penguen

Mizah ustalarının basın toplantısı da klasik deyişle 'hem güldüren hem düşündüren' nitelikteydi. Açıklamalar, kahkahalar ile bölündü. Başbakan'ı yılan olarak çizen Metin Üstündağ, "Dergimizin adı Penguen, başka bir dergimizin adı 'Hayvan', başka bir dergimiz vardı, adı 'Öküz'. Yani bizim hayvanlarla ilgili herhangi bir kompleksimiz yok. Ayrıca bayramda ellerini öpmemiz, gereken 200 yaşında kargalar var. Açıkçası biz onlara benzetilmekten şeref duyarız" diye konuştu.

Fiyatlara isyan var

Çizimler, her hayvanlı karikatür için 5 bin YTL'lik dava açılmasının haksızlık olduğunu belirterek, 'Hayvan çiziminin taban fiyatları'nın devlet tarafından belirlenmesini istedi. Her hayvan için aynı tazminat miktarının istenmesi de gündeme geldi. Üstündağ, "Bir kurbağa ile deve aynı para eder mi? Kurban bayramlarında bile bir deveye, ineğe dört-beş kişi giriyor" dedi, Gani Müjde, ise "Bugün bir fil kaç para?" diye adaletsizliğe isyan etti.

Bu arada konudan uzaklaşmış bir çizim, "Kelebek çiziminde tazminat 1 milyar mı oluyormuş?" dedi. Selçuk Erdem ise bir sayfadaki sekiz karikatüre dava açıldığını belirterek, toplu çizime indirim yapılması talibinde bulundu. Ayrıca sekiz karikatürün yanı sıra derginin amblemi olan Penguen'in yüzü de Erdoğan'a benzetilmişti. "Amblem Penguen de 2.5 milyar eder" denildi.

Ya stadyum çizsek?

Karikatürcüler Derneği kurucusu Ferit Öngören ise, "Bu derginin kapağında suç unsuru vardır deniliyor. Fakat bununla yetinmiyor. Her hayvan karikatürü için ayrı 5 milyar lira istiyor. Bir karikatürde suç unsuru bir tanedir. Yarı bir stadyum çizsek ne olacak?" dedi.

'Protestomuz sürecektir'

Toplantıda olaya hayvanların cephesinden bakanlar da vardı. Bahadır Baruter, "Recep Tayyip Erdoğan ülkedeki bütün hayvanların da başbakanı. Biz seçmiş olabiliriz ama av yasağını çıkaran kendileri, balık yasağı, Hayvan Hakları Yasası var. Hepimizin başbakanı olduğuna göre niye bunu hakaret olarak algılıyor?" diyerek dava konusu kapakta olduğu gibi 'metafor' oluşturdu. Bahadır Baruter, Penguen dergisinin bir sonraki sayısında protestolarının devam edeceğini söyledi.

Koraman: Ben çok çizdim

Karikatürcüler Derneği Başkanı Metin Peker, mizahın özgür bir tartışma ortamı yaratmanın en önemli yolu olduğuna inandıklarını anlattı. Usta karikatürist Bedri Koraman ise eskiden kendisinin de pek çok kez siyasi karikatürler çizirken bazı hayvan figürlerini kullandığını ama o siyasilerin hiçbirinin kendisini mahkemeye vermediğini söyledi.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Şube Sekreter Üyeleri ve Şube Sekreterleri Ortak Toplantısı Yapıldı...

11-12 Şubat tarihlerinde TMMOB İMO'ya bağlı tüm şubelerin sekreter üye ve şube sekreterlerinin katılımı ile Güney Özcebe toplantı salonunda bir ortak toplantı gerçekleştirildi. Toplantı gündemini oluşturan konular aşağıdaki şekilde oluşmuştur.

- Bilgi Teknolojileri uygulama projesi
- İMO yapılanmasına ilişkin görüşmeler
- Onur Kurulu Yönetmeliğine ilişkin görüşmeler
- AB uyum süreci ışığında mühendislik hizmetleri

İlk gün İMO'nun 2002 yılı Aralık Ayından bu yana üzerinde çalıştığı "Bilgi Teknolojileri Uygulama Projesi" hakkında önce genel sekreterlik tarafından bilgilendirme yapıldı. Bilgilendirmenin ardından projenin uygulanmasına ilişkin şubelerin bilgilendirilmesinin ardından projenin uygulanmasına ilişkin şubelerin görüşleri, projenin geliştirmesine yönelik öneriler dinlenerek karşılıklı görüş alışverişinde bulunuldu. İnternet tabanlı tek bir uygulama ortamında, tüm şube ve temsilciliklerin işlemlerinin daha verimli yürütülmesinin amaçlandığı projenin haziran ayında faaliyete geçeceği dile getirildi.

Aynı gün İMO'nun örgütsel yapısının işleyişi biçimine ilişkin sorunlar tartışıldı. Yapılan sunumun ardından şubelerden gelen önerilerle örgütsel işleyişe ilişkin sorunlar masaya yatırılarak karşılıklı görüş alışverişinde bulunuldu.

İkinci günde ise öncelikle genel sekreterlik tarafından AB uyum sürecinin mesleğimize etkileri konusunda bir su-

nuş yapıldı. Ardından bu konuda görüş alışverişinde bulunuldu. Ardından onur kurulu üyelerinin katılımıyla kurul çalışmalarını, mesleki etik v.s konularda karşılıklı bilgilendirme ve görüşmeler yapıldı. Ardından toplantının iki günlük periyodu içerisinde görüşülen konular hakkında genel görüşmelerin yapıldığı serbest forum gerçekleştirildi. Toplantı sonucunda ise bu toplantıların sürdürülebilir bir platform olarak yapılandırılması temennisi dile getirildi.

İMO ŞUBELER ORTAK TOPLANTISI YAPILDI

İMO 39. Dönem çalışmaları çerçevesinde yer alan İnşaat Mühendisleri Odası Şubeleri ortak toplantısı 12 şubat 2005 tarihinde İMO Güney Özcebe toplantı salonunda düzenlendi. Açılış konuşmasını İMO Başkanı Taner Yüzgeç'in yaptığı toplantının Gündemini Yetkin Mühendislik oluşturdu. Şube Başkanımız Kemal Türkarlan'ın toplantıdaki konuşmalarının özet metnini üyelerimizin dikkatine sunuyoruz.

Kemal Türkarlan:

Gündemimiz yetkin mühendislik. İnşaat Mühendisleri Odası Yönetiminin yetkin mühendislik uygulamasının başlatılmasıyla ilgili çalışmalarını takdirle karşılıyoruz. Kelimenin anlamıyla yetkin mühendislik konusu derken artık etrafında dolaşmadan,

sonuna kadar desteklenmesini istiyoruz. İnşaat Mühendisleri Odası'nın bir yöneticisi olarak, bu çalışmalara emeği geçen arkadaşlarımıza da şükranlarımı sunuyorum.

Konu üzerindeki tartışmalarda görüşlerimizi değişik ortamlarda belirtmeye çalıştık. Karşılıklı fikir alışverişlerinin daha sağlıklı olması için, bir durum saptamasına girilmesi gerekiyordu. Bir, somut durum nedir? Karşımızda, İMO Yönetiminin Yetkin Mühendislik Komisyonunun hazırladığı Yönetmelik Taslağı, yasal tabanı olmayan, isteğe bağlı yetkin mühendis unvanı verilmesi çalışması. Tabii ki bu unvan verilirken, detayları var; bu detaylar üzerinde ayrıca tartışılacak. İki, Bayındırlık Bakanlığı, Deprem Şurasında tartışılarak kabul gören Yetkin Mühendislik Yasa Taslağı çalışması için TMMOB'den görüş istemiş ve yasallaşma sürecini başlatmış olması. Üç, bir de karşımızda, TMMOB Genel Kurulunda, tabii ki Genel Kurul öncesi düzenlenen mühendislik ve mimarlık kurultaylarının sonucu olarak da her odanın kendi yönetmeliğinin bir an önce hazırlanması çalışmaları var.

Bu somut değerlendirme sonucunda şöyle bir şey yapmamız gerekiyor; karşımızda sunulan Yönetmelik Taslağı öncesi yasal tabanı ve yasal başlangıcı olmadığı için, uzun açılımlara girmiş durumda. Önce hem kendi özünü belirten, hem de yasal tabanını belirtilen bir ayrıntılı bilgilendirmemizin bulunması gerekiyor. Her zaman söylediğimiz gibi, yasal tabanı, şu andaki mühendislik yetkisini aldığımız 3458 sayılı yasa ve 6235 sayılı Yasanın içinde bulunan özellikler. Zaten yasanın geneliyle ilgili bir tartışmamız yok. Bir maddesindeki değişiklik, ki bu çalışmalar daha önce 601 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede; Uzman Mühendislik Kararnamesinde basit birkaç cümleyle de belirtilerek verilmişti. Bizim istediğimiz, bir yasal tabana bu şekilde oturduktan sonra, yetkin mühendislik; İnşaat Mühendisleri Odası için, inşaat mühendislerinin geleceği için Yetkin Mühendislik Taslağının neler olabileceği, nasıl çalışabileceği üzerinde daha detaylı bir şekilde tartışılması gerekiyor.

Elbette bu yasallaşma şekli, TMMOB Yasasındaki diploma her türlü yetkinin verildiği maddenin değiştirilerek, yetkin mühendislik kavramının yerleştirilmesiyle başlayacaktır. Kimlerin, nasıl, ne kadar sürede yetkin olacağının bu değişikliklerde belirtilmesi ve Yönetmeliğin TMMOB ile çıkarılması için gerekli çalışma yapılmalıdır. Ayrıca, ayrıntılı olarak şunu da belirtmek istiyorum: Bu yasanın çıkmasına yardımcı olmak için, Bayındırlık ve İskân Bakanlığından TMMOB'ye bildirilmenin yanında, İnşaat Mühendisleri Odasına da ayrıca bu yazı gönderilmiştir.

...En basit bir şekilde söylüyorum; Biz, kimleri yetkin mühendis yapacağız; sadece projecileri mi, sadece proje alanındakileri mi? Yani "uygulama" diye bir kelimeyi düşünme-

dik. "Yapım yönetimi" diyoruz. Yapım yönetiminin anlamının çok farklı olduğu hatırlatılmıştı, ama o aynı yerde duruyor. Yani kimlerin, nasıl olacağının, hangi anlamda gireceğinin bir daha açıklamasının bulunmadığını düşünmemiz gerekiyor. Genel boyutlarıyla bu doğrultularda ele alınması; ancak, arkasının da yasal sürece bağlı olarak oturtulması gerekiyor. Çünkü Yetkin Mühendislik Yönetmeliğinin bu haliyle çok boşa kalacağını, bizim beklediğimiz usta-kalfa-çırak ilişkisini yaratacak amaca hizmet etmeyeceğini düşünüyoruz. Bunları söylerken de, İnşaat Mühendisleri Odası, şu anda 60 bin üyeli bir kuruluş ve her yıl da en az 2 bin 500 kişi İnşaat Mühendisleri Odasına katılıyor. Bunların ve bizim geleceğimiz için, burada alınacak kararların, burada yerleştirilecek kararların, "İleride tekrar düzeltiriz" gibi değil; bir an önce gerçekçi çözümlerle oturtulması gerektiğini düşünüyorum. Biz, yönetmeliğimizin hazır olmasını istiyoruz, isteğe göre yönetmelik anlamında bir yönetmelik olsun istemiyoruz. Ama yasal süreç devam ederken, Yetkin Mühendislik Yönetmeliği 60 bin üyeli İMO'yu kapsayacak bir yönetmelik olsun. Hatta bundan sonraki katılacakların, demin söylediğim cümleyi kapsayacak bir şekilde yönetmeliğimiz olsun istiyoruz.

...Biz, TMMOB Yasası üzerinde oynamak istenen oyu-na karşı en ciddi şekilde karşı duran kişileriz. TMMOB örgütülüğünü sonuna kadar savunuyoruz. Elbette TMMOB Yasasını masaya yatırmak isteyenler olabilir. Buna şiddetle karşı çıktığımızı da belirtiyoruz... ..Biz, isteğe bağlı yönetmelik değil; yönetmeliğin normal olarak hazırlanması, yasal sürecin TMMOB çerçeve Yasasına bağlı olarak düzenlenmesi gerekliliği üzerinde duruyoruz.

...Bir diğer konu, yine 601 ile alakalı. 601'in bir maddesini hızlıca okuyarak size söyleyeceğim; 601 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname, 99 depreminin arkasından çıkan bir kararnamedir. 1. Maddeden okuyorum: "Kurullar, kuruluşlar, gerçek ve tüzel kişiler, yapacakları veya yaptıracakları mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin önemi ve özelliğine göre, ülke çapında, depreme dayanıklı, çağdaş bir yapılaşmanın sağlanmasını teminen, uzman mühendis veya uzman mimar çalıştırabilirler veya çalıştırılmasını isteyebilirler." Bu, aslında, bir gereksinmeden doğan bir değerlendirmeydi. Ülkemizde yaşanan şey bu, halen de fazlasıyla yaşadığımız, belki daha uzun bir süre de yaşanacak bir konu. Yani konularımızı yalınlaştıralım derken, muhakkak bir pilot alanın seçilmesi gerektiği üzerinde duruyoruz...